

senalla a recollir la capta, i en acabar l'enterrament donava les gràcies a tothom, així com al dia del funeral, després d'haver-los fet resar el rosari.(5) Per part de l'Església, com que els serveis es pagaven, el nombre de capellans de l'enterrament depenia de la quantitat cobrada. El més normal eren dos capellans ja que a cada parròquia hi havia rector i vicari i no necessitaven fer venir cap capellà veí. Quan es tractava de famílies adinerades o propietaris de finques, n'hi podien anar quatre o cinc o, fins i tot, vuit. Aquell dia la majordoma tenia un gran tràfec a fer el dinar per a tants capellans, calia cuinar amb l'olla grossa. Després de dinar, tot s'acabava amb un bon joc de cartes: la scança.

Això de l'enterrament no és que faci gaire gràcia, perquè com és natural per tal que ens enterrin ens hem de morir, però hi havia qui s'ho prenia amb humor. Fa uns anys, un veí d'aquest poble, molt gran i xacrat, va començar dient, en broma: "Jo tinc pensat el que m'enduré cap allà al solell: una cadenera que cantarà i em farà companyia". Al cap d'un temps va canviar i deia: "Ara penso que m'emportaré l'escopeta per matar les merles quan vagin a menjar-se els grans de l'heurera de la paret". Però noi... jo hi vaig ser a vestir-lo i arreglar-lo juntament amb altres veïns després de mort i no vaig veure per enlloc la cadenera ni l'escopeta. D'altra banda també recordo que quan el meu pare estava malalt de la malaltia que el va dur a la mort, un amic seu va venir a fer-li una visita; era també un xic xacrat i d'avançada edat i, tot fent la xerrada, un va dir a l'altre: "Noi, serà qüestió de pujar per les teulades a treure nius de pardals perquè això se'ns acaba", i l'altre contestà: "A la teulada ja hi pujaràs tu que vas més lleuger, jo ja et portaré l'escala". Referent a la minestra que es donava als fossers, nous i avellanes, també hi havia el costum que, si hi havia una persona malalta amb poques esperances de vida, els veïns diguessin: "El tal, ben aviat ens li menjarem les craques", referint-se a les nous i avellanes. Fins i tot els enterraments tenien la seva part d'humor.

I ja que hem parlat dels enterraments, potser serà bo que parlem una mica del lloc on s'enterrava, o sigui, del cementiri. Pensem que des de sempre estava dividit en dues

parts, una a la banda nord de l'església i l'altra a la de migdia. Fins als anys cinquanta, per anar d'una part a l'altra calia passar per un estret passadís entre l'absis i la cinglera de la banda de llevant, però en aquesta època s'obrí un portal en el mur de ponent, que dona a la plaça Major. Fins aleshores, la porta de l'església que s'escau al mur de migdia donava a un clos tancat que tenia a llevant el cementiri, a sud la rectoria i a ponent un mur que en part aguantava l'escala del campanar. A l'angle a tocar la casa de la rectoria hi havia una porta d'entrada a l'esmentat clos des d'on es passava a l'església i al cementiri. D'aquest espai tancat se'n deia "la Trentapassa", nom que es devia referir a les trenta passes reservades al voltant de l'església, lloc protegit que s'anomenava també la Sagrera, espai que ja existia al segle x.

Als anys cinquanta, el que aleshores era rector de Sant Cristòfol de Tavertet, mossèn Ventura, va creure que era millor construir una arcada per tal d'aguantar l'escala del campanar i deixar l'espai obert, sols tancat per una reixa, i a la vegada aprofitar la típica porta de fusta per al nou portal del cementiri vell, que resulta que ara és el nou. En aquesta època, la part del cementiri de la banda de migdia era adossada al mur de l'església fins a l'alçada d'un metre i mig o més, i s'hi pujava per una escala de pedra, amb una porta de ferro al cantó de llevant, que és la que avui tanca l'actual cementiri.

Antigament hi havia algunes famílies, les més representatives de la parròquia, que hi tenien cadascuna el que en deien el "vas", on

*A la primera meitat del segle XVIII (1734) encara es feien enterraments a l'interior de l'església de Tavertet
Foto: Jordi Gumí*